

Nejen žáci a studenti zažívají poslední měsíce nezvyklou situaci – místo aby seděli ve školních lavicích, usedají před počítače a učí se na dálku. Novinou je však dálková výuka i pro jejich učitele.

„Práce učitele pouze prostřednictvím internetu s využitím nástrojů a aplikací je pro mě někdy až vysilující a myslím si, že nejen pro mě, ale i pro studenty,“ poznamenává PaedDr. Vladimír Šmahaj, učitel chemie na šestkovém Gymnáziu Jana Keplera.

Učitel chemie:

Toužím být opět ve skutečné škole

● Je pro Vás využití informačních technologií při vyučování novinka?

To určitě ne, informační technologie jsou nedílnou součástí vyučování snad každého učitele. Moje vyučovací hodiny by se bez využití těchto dnes již standardních prostředků výuky neobešly. Zejména abstraktní jevy v chemii, fyzice, biologii a jiných oborech lze v dnešní době právě využitím IT „zhmotnit“, dodat jim jakousi lidskou tvář a ukázat tak, jak jsou věci jednoduché a pro studenty i mnohem srozumitelnější.

● Jaké médium používáte?

Jako standard svých hodin vnímám interaktivní tabuli, digitální čidla pro experimentální práci učitele a žáka nebo při práci v klasických třídách notebook a dataprojektor. Nyní v rámci online výuky je mým nepostradatelným pomocníkem grafický tablet, který mi dokáže plně vynahradit veškeré funkce školní interaktivní tabule.

● Jak se Vám online učí zrovna chemie, která má vzhledem k ostatním předmětům nezanedbatelný podíl laboratorních cvičení?

Nejedná se pouze o laboratorní cvičení, ale zejména o realizaci jednodušších žákovských a demonstračních pokusů, které k výuce chemie neodmyslitelně patří a napomáhají lepšímu porozumění, utvrzení či prohloubení chemických poz-

natků. Jako náhradu experimentální činnosti jsem zvolil názorná výuková videa, která představují konkrétní pokusy a posilují tím názornost chemických jevů, faktů či zákonitostí. Některá videa si tvořím sám ve školní laboratoři, pak je upravuji a v rámci online výuky zavádím do hodin. Část videí získávám úpravou školních výukových filmů vytvořených před rokem 1989, jejichž digitalizaci nám pomohl zajistit Národní filmový archiv v Praze. Nebyla by to však chemie, kdybych i v této ne dvakrát příhodné době pro demonstraci pokusů do vyučování nezařadil reálný „živý“ pokus. V domácnostech totiž máme k dispozici různé čističe a praecí prostředky nebo potraviny, které lze v jednoduchých formách využít pro realizaci domácího pokusu. Když to tak shrnu, volbou vhodných metod a prostředků se mi daří realizovat online výuku chemie tak, abych obsah učiva studentům zpřístupnil co nejjednodušeji a nejnázorněji. Volím formu videokonferencí s využitím sdílení obrazovky, aplikací umožňujících realizaci zápisků, videosekvencí, krátkých animací i různých testovacích nástrojů. Reálnou výuku ve škole, doplněnou o jedinečný zážitek z prožitého experimentu to však nikdy nenahradí.

● Dodržíte se studenty časy vyučování jako během ho-

din před epidemií, či jste zavleli jiný režim?

Se studenty jsme si nastavili po vzájemné domluvě přesný rozpis online výuky a pravidelně se v online verzi spojujeme prostřednictvím internetu s využitím aplikací a nástrojů umožňujících online výuku. Dá se říci, že více méně jsme volili čas, který máme nastavený v rozvrhu hodin, podle kterého probíhala výuka do zrušení prezenční formy výuky ve školách. Kromě povinných hodin chemie jsem do online výuky zahrnul i nepovinný předmět Základy lékařské chemie a biochemie.

● Změnil se přístup studentů k výuce? Jsou někteří najednou méně pilní, či se některé zakříknutější typy naopak začaly víc zapojovat?

Já si myslím, že ani moc ne. Osobně nevidím žádnou výraznou změnu v přístupu studentů ve výuce. Tak jak se mi studenti jeví v hodinách, tak se jeví i v online výuce. Pokud byl nějaký student ve škole zakříknutější, tak v online výuce se jej snažím zapojit do výuky stejně, jako kdybychom byli ve škole, například, že jej vyzvu k vyřešení úkolů nebo zodpovězení mého dotazu.

● Jak celou situaci zvládáte Vy? Nacházíte v některých součástech výuky na dálku nesporné výhody? Chybí vám bezprostřední kontakt se studenty?

Já osobně z této situace nejsem vůbec nadšený, ale všechny okolnosti chápu a plně respektuji. Práce učitele pouze prostřednictvím internetu s využitím nástrojů a aplikací je pro mě někdy až vysilující a myslím si, že nejen pro mě, ale i pro studenty. Proto se neustále snažím vymýšlet nové metody práce a objevovat nové nástroje pro online výuku. Jelikož mají studenti i jiné předměty, musím vytvořit prostor také pro mé kolegy a respektovat fakt, že nemohu studenty zahltnout pouze svými aktivitami směrem k nim, jelikož je tím jednoznačně „odrovnám“. Jako nespornou výhodu výuky na dálku vnímám fakt, že mám možnost dokonale zvládnout nástroje, které jsem ve výuce ve škole využíval pouze v určitých mezích, neboť jsem to prostě nepotřeboval. Bezprostřední kontakt se studenty, využití mého svérázného humoru v live hodinách doplněných reálným demonstračním nebo žákovským pokusem, didaktickou hrou či práci s modely molekul však online výuka nikdy plně nenahradí.

● Byl byste pro zkrácení letních prázdnin?

Vzhledem k plnému nasazení jak mě samotného, tak kolegů učitelů v celé ČR a samozřejmě i studentů a žáků, nevidím nejmenší důvod ke zkrácení prázdnin. Výuka reálně probíhá dál, akorát jinou formou.